

bülten

enstitü

temmuz • ağustos • eylül 2025

Türkiye Asayiş ve Adalet Sisteminde Çocuk

Yuvarlak Masa Toplantısı

sf.20

İki Nokta Buluşmaları'nda Prof. Dr. Cemil Koçak'ı Ağırladık

sf.28

Eğitim Yönetiminde Dekolonyal Dönüş: Direnişten Yeniden İnşaya

sf.31

Düşünceye İlham Değişime Yön

İpek Coşkun Armağan
Genel Koordinatör

Enstitümüzün gündemleri arasında, geçtiğimiz aylarda özellikle okullarımızda şiddet, akran zorbalığı, dijitalleşmenin beraberinde getirdiği sosyal yoksunluk ve suça sürüklenen çocukları öne çıkardık. Bu üç başlık bize şunu gösteriyor: Sınırları olmayan bir çocukluğun başkalarının sınırlarını aşan bir zorbalığa dönüşmesi kaçınılmaz. Sınırsız imkânlarla sahip olan çocuklarımızın aslında yüksek yoksunluklar içerisinde olduğunun farkında mıyız? Çocuklarımızın konuşup anlaşılabilmek için kelimeleri az, çünkü ne sözlü kültürden besleniyorlar ne de kitap okuyorlar. Çocuklarımızın hâlden anlamaları için deneyim kütüphaneleri çok yoksun, çünkü ya proje çocuk ya da başıboş çocuk olarak yetişiyorlar. Çocuklarımızın gerçeklik algısı çok zayıf, çünkü saatlerce oyun konsollarının ya da tabletlerin/telefonların başındaki sanal dünyanın parasosyal etkileşimini gerçek sanıyorlar.

Sınırsız imkânlar, yüksek yoksunlukların sorumlusu çocuklar değil elbette. Bu evreni çocuklara sunan yetişkinler, aile bağlarının çıkar odaklı kurulduğu ev kültürü, eğitim bağlarının rekabet odaklı kurulduğu okul

kültürünün çıktısı ne yazık ki. Çözüm üretmek için irade göstereceksek şahsiyet eğitiminden aile bağlarına, okul ikliminden toplumsal dayanışma ağlarına uzanan bütün değişkenleri birlikte görmeliyiz.

Enstitümüzün Okul Gelişim Programı, Araştırmacı Gelişim Programı ve Aile Gelişim Programı başlıklı tematik eğitimleri de bu bağlamda büyük anlam kazanıyor. Çağın ve koşulların getirdiği riskleri iyi anlayarak çocuklarımızın içinde bulunduğu ortamları bütünlüklü değerlendirmek; öğrencileri, öğretmenleri, aileleri ve yöneticileri de hesaba katarak yapısal sorunları çözmek için gayret etmek Enstitümüzün önceliklerinden.

Geçtiğimiz aylarda çokça konuşulan çocuklara yönelik cezai sorumluluk düzenlemelerinin çok boyutlu ele alındığı çalıştaylar ve müzakere toplantıları düzenledik. Bir çocuğu suça götüren yol, yoksulluk ve dışlanma, okul hayatından kopma, mahremiyet ihlalleri ve dijital şiddet gibi yapısal pek çok etkenle örülüdür. Ceza usulleri ise çoğu kez onarıcı adalet ve erken müdahale mekanizmalarıyla yeterince temas etmiyor. Çocukla suçu

bir araya getiren bütün boşlukların tespiti ve süreçte erken müdahale çalışmaları büyük öneme sahip. Çocuk hukukçuları, sosyologlar, psikiyatristler, hakimler, savcılar ve avukatlarla yaptığımız bu toplantıların neticesinde bir analiz hazırladık ve bir çocuğu suça götüren tüm yapısal süreçler ve ceza usullerini ele alarak konuyu bütüncül değerlendiren politika önerileri sunduk.

Öte yandan kötülük üzerine umutsuzluğa sevk edecek kadar çok konuşuyoruz. İnsanlık sanki kötülüğün gölgesinde, onun ağırlığı altında eziliyormuş gibi bir yorgunluk taşıyor. Haberlerde, romanlarda, filmlerde ve günlük sohbetlerde kötülüğün biçimleri sürekli önümüze seriliyor. Bu tekrar eden karanlık anlatılar, zihnimizde kötülüğün sanki insanlığın asli hâliymiş gibi yanlış bir algı yaratıyor. Oysa hakikatte durum farklı. Hayatın büyük kısmı iyilik üzerine kurulu. İnsanlığın gündelik pratiklerine dikkatlice baktığımızda, iyiliğin sessizce ama güçlü bir şekilde hayatın merkezinde durduğunu görürüz. Bir annenin çocuğuna duyduğu şefkat, bir yabancının sokakta yardıma koşması,

öğretmenin sabırla öğrencisini yetiştirmesi, arkadaşların birbirine güvenle omuz vermesi... Bunların hepsi insanlığın çoğunluk hâli olan iyiliğin tezahürleri. Fakat iyilik sessizdir; bağırılmaz, kendini öne çıkarmaz, gösteriş peşinde değildir. Bu yüzden çoğu zaman görünmez kılınır. Oysa kötülük azınlıktadır; gürültüsüyle, çarpıcılığıyla öne çıkar ve zihinlerde daha çok yer tutar. Bugün ihtiyacımız olan şey, iyiliğin bu görünmezliğini aşmak, onun insan ruhunu ve toplumsal dokuyu besleyen asli kuvvet olduğunu yeniden hatırlamaktır. İyilikten daha çok bahsetmek ve sosyolojiye iyiliğin perspektifinden bakma vakti gelmedi mi?

Sosyolojiye bu perspektiften bakarsak iyiliği görünür, ölçülebilir, aktarılabilir ve sürdürülebilir kılan bir kültürel-kurumsal ekosistem kurmak gerekliliği çok açık. Bunun için de eğitimin amacını sorgulamak, yalnızca eğitimin değil toplumun genel işleyiş biçimini yeniden tanımlamak, dayanışmayı ve birlikte üretmeyi teşvik eden bir eğitim ve toplum anlayışını çoğaltmak önceliklerimizden olmalı.

enstitü sosyal

Genel Yayın Yönetmeni
İpek Coşkun Armağan

Editör
Amine Ertürk

Yayın Kurulu
Fatmanur Kartav
Gülrenk Hayırcıl
Kübranur Duman
Beyza Gözükızıl

Grafik Tasarım
Muhammed Seleş
Tuba Çelik

Yayın Türü
Bülten

Yönetim Yeri
Burhaniye Mah. Hacı Reşit
Paşa Sok. No:18
Üsküdar, İstanbul

İletişim
0216 422 00 22
www.enstusosyal.org
info@enstusosyal.org

Enstitü Sosyal Bülten,
kurumun faaliyetleri hakkında
bilgi veren ücretsiz bir yayındır.

Editörden

Değerli okuyucularımız,

Bu sayımızda odağımıza okul iklimi ve rehberlik, çocuk adaleti politikaları, toplumsal iyilik ve bilgi-kültür ekosisteminin dekolonizasyonu kavramlarını aldık. Çocuklarda şiddet, akran zorbalığı, dijital bağımlılıklar ve sosyal yoksunluk gibi konular, yalnızca bireysel değil, toplumsal bir sorumluluk alanına işaret ediyor. Okul Gelişim Programı kapsamında yürüttüğümüz düşünme becerileri ve rehberlik temelli çalışmalar, eğitim ortamlarında sağlıklı iletişim, empati ve dayanışma kültürünü güçlendirmeyi hedefliyor.

Aynı dönemde, çocuk adaletine yönelik düzenlemelerin tartışıldığı müzakereler ve aile arabuluculuğu toplantıları; çocukların korunması, aile bağlarının güçlendirilmesi ve onarıcı adaletin yaygınlaştırılması konularında önemli bir ortak düşünme zemini oluşturdu. Bu çalışmalar, erken müdahale, kurumsal eş güdüm ve sosyal politikaların bütüncül biçimde ele alınması açısından dikkate değer çıktıların doğmasını sağladı.

Enstitü Sosyal'in önceliği, eğitimde ve toplumda iyiliğin görünür, ölçülebilir ve sürdürülebilir kılındığı bir ekosistem kurmak. Eğitimde dekolonizasyon tartışmalarından aile gelişim programlarına, araştırma raporlarından "Dünyadan Yansımalar" ve "İki Nokta" serilerine uzanan bu üç aylık dönemde, hem yerel hem küresel ölçekte iyiliği merkeze alan bir düşünce üretimini sürdürdük. Katkı sunan tüm araştırmacılarımıza ve okuyucularımıza teşekkür ediyoruz.

S/8 OKUL GELİŞİM PROGRAMI

- s/9 Eleştirel Düşünmenin Sınıf Ortamındaki Önemi: Düşünme Becerileri Eğitici Eğitimi
- s/11 "MEB Öğretmen Motivasyon Kampı" Gerçekleştirildi
- s/13 Sınıf Rehberliğinde Yeni Bir Model: Bütünleyici Sınıf Rehberlik Planı

S/16 "TÜRKİYE'DE ASAYİŞ VE ADALET SİSTEMİNDE ÇOCUK" BAŞLIKLİ ORTAK PAYDA MÜZAKERESİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ

S/18 "ASAYİŞ VE ADALET SİSTEMİNDEKİ ÇOCUKLARIN HÜKÜM SONRASI SÜRECİ" ALAN UZMANLARI İLE TARTIŞILDI

S/20 "TÜRKİYE ASAYİŞ VE ADALET SİSTEMİNDE ÇOCUK" YUVARLAK MASA TOPLANTILARI DÜZENLENDİ

İÇİNDEKİLER

S/22 Uzmanlar Eğitimde Dekolonizasyon için Bir Araya Geldi

S/25 "Aile Arabuluculuğu" Yuvarlak Masa Toplantısı ile Gündeme Alındı

S/25 Cumhuriyet Türkçesi Projesi Arama Konferansı

S/27 İKİ NOKTA BULUŞMALARI

S/30 DÜNYADAN YANSIMALAR

- s/31 Dr. Muhammad Khalifa ile "Eğitim Yönetiminde Dekolonyal Dönüş: Direnişten Yeniden İnşaya"
- s/32 Tayyab Rashid ile "Çocuklarda Psikolojik Sağlık"
- s/33 Genişletilmiş Gerçeklik ve Eğitime Yansımaları: Yeni Bir Öğrenme Gerçekliği
- s/34 Meritokrasiden Karşılıklı Sorumluluğa: Prof. Yong Zhao'dan Eğitimin Amacına Yeni Bir Bakış

S/35 SON YAYINLARIMIZ

- Araştırma Raporu
- Verinin Dili
- Dünyadan: Araştırma Gündemi
- Dünyadan: Eğitim Gündemi
- Dünyadan: Yapay Zekâ Gündemi
- İki Nokta
- Enstitüyü İzleyin
- Podcast

okul
gelişim
programı

Okul Gelişim Programı

Enstitü Sosyal eğitim alanında ortaya koyduğu her çalışmada öncelikle Türkiye’de ve dünyada çocukların “daha iyi öğrenme”sini sağlayacak eğitim ikliminin oluşturulmasını hedefler. Okul Gelişim Programı bu iklimin oluşturulması için tasarlanmış somut bir girişim ve etkisi ortaya düzenli aralıklarla konulacak bir müdahale programıdır.

Eleştirel Düşünmenin Sınıf Ortamındaki Önemi: Düşünme Becerileri Eğitici Eğitimi

Enstitü Sosyal tarafından, Okul Gelişim Programı kapsamında Prof. Dr. Ayhan Çitil'in yürütücülüğünde gerçekleştirilen "Düşünme Becerileri Eğitici Eğitimi", beş oturumdan oluşan programın ardından uygulanan yazılı sınavla tamamlandı. Eğitim, katılımcılara eleştirel, analitik ve yaratıcı düşünme becerilerini hem teorik hem de uygulamalı olarak kazandırmayı hedefledi.

Program, 27 Haziran – 25 Temmuz 2025 tarihleri arasında her hafta gerçekleştirilen oturumlarla ilerledi. Felsefi sorgulama, mantıksal düşünme ve bilimsel yaklaşım gibi temel konular etrafında yapılandırılan içerikler; bilgi, inanç ve gerekçelendirme kavramlarının eğitimsel karşılıklarıyla birlikte ele alındı.

27 Haziran'da gerçekleştirilen ilk oturumda bilgiye ulaşmanın yolları, "gerekçelendirilmiş doğru inanç" kavramı çerçevesinde sorgulandı. Mantıksal akıl yürütme türleri (tümdengelim, tümevarım vb.) detaylandırılarak eğitim ortamlarındaki yansımaları tartışıldı. Felsefi temelli sorgulama tekniklerinin, çocukların düşünme becerilerinin gelişiminde nasıl kullanılabileceği üzerinde duruldu.

4 Temmuz tarihli ikinci oturumda, epistemolojik yapıların günlük hayattaki ve eğitimdeki karşılıkları irdelendi. Katılımcılara, bilgi, veri ve malumat arasındaki farkları ayırt edebilme becerisi kazandırmaya yönelik örnek uygulamalar sunuldu. Bilgi kirliliği, sahte bilim ve komplo teorileri gibi güncel temalar üzerinden eleştirel düşünmenin önemi vurgulandı.

11 Temmuz'da gerçekleştirilen üçüncü oturum, klasik mantık sistemlerinin tanıtımıyla başladı. Kategorik kıyaslar, geçerlilik, orta terim ve Venn diyagramları gibi araçlarla mantıksal çıkarım becerileri uygulamalı olarak çalışıldı. Çocuklara yönelik düşünme eğitimi için çizgi film karakterlerinden oyunlaştırma tekniklerine kadar çeşitli pedagojik örnekler incelendi.

18 Temmuz'daki dördüncü oturumda katılımcılar, bilgi iddialarının test edilebilirliği ve anlamlılığı üzerine kapsamlı bir değerlendirme gerçekleştirdi. Felsefi tartışma çemberleri ve yansıtıcı düşünme teknikleriyle sınıf içi uygulamalara dönük stratejiler geliştirildi.

25 Temmuz'da gerçekleştirilen beşinci oturumda ise mantık ilkeleri (kimlik, çelişmezlik, üçüncü hâlin imkânsızlığı) çerçevesinde bilgi sistemlerinin geçerliliği ele alındı.

Günümüzde dijital bilgi akışı içinde eleştirel süzgeçlerin nasıl işlevsel hâle getirilebileceği örneklerle tartışıldı. Katılımcılar, düşünme becerilerini çocuklara kazandırmaya yönelik tartışma temelli ders tasarımları geliştirdi.

Düşünme Becerileri Eğitici Eğitimi, 1 Ağustos'ta gerçekleştirilen yazılı sınav ile sona erdi. Sorular; mantık ilkeleri, kavramsal ayrımlar, bilgi-doğruluk-gerekçelendirme ilişkisi, çıkarım türleri ve bilimsel bilgi ile sahte bilgi arasındaki farklar gibi temel içerikleri kapsadı.

Katılımcılar, soruları bireysel olarak yanıtladı ve her biri kendi puanlamasını yaptı. Ardından sorular sınıfça tek tek değerlendirildi. Doğru ve yanlış yanıtlar örneklerle tartışıldı, kavramsal açıklamalarla pekiştirildi. Bu süreç, yalnızca ölçme-değerlendirme amacı taşımakla kalmadı, aynı zamanda öğrenilenin pekiştirilmesini, düşünme süreçlerinin gözden geçirilmesini ve eleştirel sorgulamanın pratikte deneyimlenmesini sağladı.

Program boyunca, düşünsel becerilerin bilişsel, pedagojik ve toplumsal yönleri çok boyutlu olarak işlendi. Eğitimcilerin, hem bilgi aktaran hem sorgulayan, düşünen ve bu süreci sınıf ortamında modelleyen bireyler olmalarının önemi eğitim boyunca tekrar tekrar vurgulandı.

enstitü sosyal

“MEB Öğretmen Motivasyon Kampı” Gerçekleştirildi

Enstitü Sosyal tarafından yürütölen Okul Gelişim Programı kapsamında 3 Eylül’de düzenlenen “MEB Öğretmen Motivasyon Kampı”, farklı okullardan ve farklı branşlardan 65 öğretmenin katılımıyla gerçekleştirildi. Programda katılımcılar, öğretmenlik motivasyonuna, okul iklimine ve mesleki dayanışmaya odaklanan etkileşimli oturumlar, grup tartışmaları ve vaka temelli uygulamalara katıldı.

Kampın önemli etkinliklerinden biri olan “Eğitimde Müzakere ve Arabuluculuk Atölyesi”, öğretmenlere kuramsal bilgi ile uygulamayı bir araya getiren kapsamlı bir öğrenme deneyimi sundu. Katılımcılar, eğitim ortamlarında sıklıkla karşılaşılabilecek kriz senaryoları üzerine yoğunlaşarak çözüm odaklı öneriler geliştirdiler. Çözüm önerilerinin paylaşıldığı grup sunumlarının ardından, diğer katılımcılar da fikirlerini belirttiler. Bu süreçte öğretmenler, kriz yönetimi, arabuluculuk ve yapıcı iletişim tekniklerini deneyimleme fırsatı bularak kendi mesleki pratiklerine aktarabilecekleri stratejiler üzerine kafa yordular.

Atölyede öğretmenler on kişilik yedi gruba ayrıldı ve her gruba gerçekçi bir

vaka senaryosu verildi. Birinci grup, okul bahçesinde yabancı uyruklu bir öğrencinin ırkçı söylemlere maruz kaldığı vakayı ele aldı. Grup sözcüsü, öğrenciler arasında yaşanan bu duruma yönelik hazırladıkları müdahale planını tüm katılımcılarla paylaştı. Sunumda, öğretmenlerin öğrencilerle yapacağı bir konuşma örneği aktarıldı. Ardından salondaki diğer öğretmenler, bu yaklaşımın sınıf iklimine nasıl etki edeceğine dair görüşlerini dile getirdi.

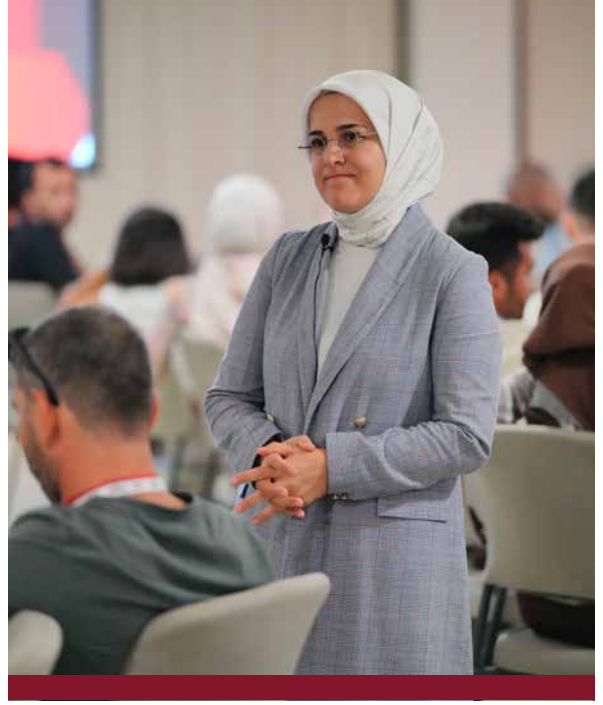
İkinci grup, ders sırasında sınav sonuçları üzerinden öğrenci-öğretmen arasında yaşanan tartışmanın büyüyerek öğretmene yönelik fiziksel şiddete dönüştüğü vakayı çalıştı.

Grup sözcüsü, hem öğretmenin güvenliğini hem de öğrencinin öfke kontrolünü sağlamak için geliştirilen müdahale planını sundu. Bu örnekte katılımcılar, kriz anında mesafe koyma ve ortamı yatıştırma yöntemlerinin önemine dikkat çekti.

Üçüncü grup, dijital çağın sorunlarından biri olan deepfake vakası üzerinde çalıştı. Katılımcılar bir öğrencinin, öğretmenin yüzünü müstehcen bir videoya ekleyerek sosyal medyada yayması üzerine müdahale planı hazırladı. Planda, öğretmenin itibarını koruyacak ve öğrenciler arasında farkındalık yaratacak adımlar yer aldı. Grup sözcüsü, okul yönetiminin kriz iletişimi sürecinde hem öğretmene hem öğrencilere yönelik şeffaf ve kararlı bir duruş sergilemesi gerektiğini vurguladı. Katılımcılar, bu vakada dijital güvenlik ve etik eğitimlerinin önemine işaret ettiler.

Diğer gruplar da sosyal medya ifşaları, okul gezilerinde yaşanabilecek acil durumlar, veliler arasında oluşabilecek huzursuzluklar, özel gereksinimli öğrencilerle ilgili hassas süreçler ve şiddet vakaları üzerine çözüm önerileri geliştirdiler. Atölye çalışması vakaların farklı açılardan yeniden değerlendirilmesini sağladı.

Çalışmanın sonunda, müzakere ve arabuluculuk becerilerinin yalnızca kriz anlarında değil, günlük eğitim ortamlarında da kapsayıcı, güvenli ve demokratik bir iklimin oluşmasında temel rol oynadığı konusunda ortak görüş oluştu. Katılımcılar, sunulan vakaların öğretmenlerin mesleki deneyimleriyle yüksek düzeyde örtüştüğünü ve bu nedenle kendi eğitim pratiklerine doğrudan katkı sağladığını ifade etti. Enstitü Sosyal, eğitimde müzakerenin önemini vurgulamayı sürdürecektir ve öğretmenlerin mesleki gelişimlerini destekleyecek nitelikli eğitim programlarını hayata geçirmeye devam edecek.

Sınıf Rehberliğinde Yeni Bir Model: Bütünleyici Sınıf Rehberlik Planı

Enstitü Sosyal tarafından Okul Gelişim Programı kapsamında hazırlanan ve öğrencilerin akademik, bilişsel, sosyal ve duygusal karakter gelişimlerini bütüncül bir çerçevede ele almayı amaçlayan Bütünleyici Sınıf Rehberlik Planı (BSRP), 11 Eylül'de Enstitü Sosyalde düzenlenen tanıtım programıyla kamuoyuna sunuldu.

Program, Genel Koordinatör Dr. İpek Coşkun Armağan'ın açılış konuşması ile başladı. Armağan, günümüz çocuklarının eğitim süreçlerinde karşılaştığı dikkat dağınıklığı, zararlı beslenme alışkanlıkları ve uyku düzensizliklerine ilişkin sorunların ancak bütüncül bir yaklaşımla ele alınmasının netice verebileceğini vurguladı. Eğitimde rehberliğin yalnızca akademik alanda değil, yaşamın her boyutunda yönlendirici bir işlev gördüğünü belirterek, sınıf rehber öğretmenlerinin bu yaklaşımın merkezinde olduğunu ifade etti.

Bütünleyici Sınıf Rehberlik Planı'nın proje koordinatörü, Psikolojik Danışman Rumeysa Uluurgun, benlik gelişiminin bir tasarım süreci olduğunu vurgulayarak, bu sürecin yalnızca çocukluk ve ergenlikte değil, yaşamın farklı dönemlerinde de devam ettiğini ifade etti. Öğrencilerin

sosyal ve duygusal becerilerini sınıf ortamında daha etkin kazandıklarını belirtti. Uluurgun, Bütünleyici Sınıf Rehberlik Planı'nın modüler yapısıyla öğretmenler için kolay uygulanabilir bir rehber sunduğunu, dört temel gelişim alanı aracılığıyla öğrencilerin hem güçlü yönlerini desteklediğini hem de sorunlarla baş etme becerilerini geliştirdiğini vurguladı. Bu yaklaşımın somutlaştırılması amacıyla ölçme-değerlendirme sürecinde sosyal-duygusal beceri envanteri ve "Gözlerden Zihin Okuma" testi gibi materyallerin kullanılacağını ifade etti.

Tanıtım programının ardından etkinliğin ikinci bölümünde, Prof. Dr. Seydi Ahmet Satıcı ve Doç. Dr. Zeynep Aydemir'in konuşmacı olarak yer aldığı bir panel gerçekleştirildi. Eğitim bilimci Prof. Dr. Seydi Ahmet Satıcı, sınıf rehberliğini yalnızca akademik destek aracı değil, aynı zamanda öğrencilerin stresle baş etme ve dayanıklılık kazanma sürecinin temel unsuru olarak değerlendirdi. Pandemiler ve doğal afetler gibi olağanüstü durumların, çocukların kırılganlığını artırdığına dikkat çeken Satıcı, bu tür dönemlerde sistematik rehberlik uygulamalarının öğrencileri ayakta tutan en önemli araçlardan biri olduğunu belirtti. Satıcı ayrıca, eğitimde maliyet-etkin çözümlerin önemine değinerek "Kırmadan onarmak her zaman daha değerlidir." sözüyle sınıf rehberliğinin uzun vadeli toplumsal faydalarına işaret etti.

Doç. Dr. Zeynep Aydemir, sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin yalnızca akademik değil, aynı zamanda sosyal ve ruhsal gelişiminde de belirleyici rol üstlendiğini vurguladı. BSRP'nin öğretmenler için bir "pusula" işlevi göreceğini belirten Aydemir, programın OECD raporları ile uyumlu biçimde bütüncül gelişimi merkeze aldığını ifade etti. Programın öğretmen dostu yapısına dikkat çeken Aydemir, hizmet içi eğitimler ve sistematik ölçme araçları ile modelin daha da güçlendirilebileceğini aktardı.

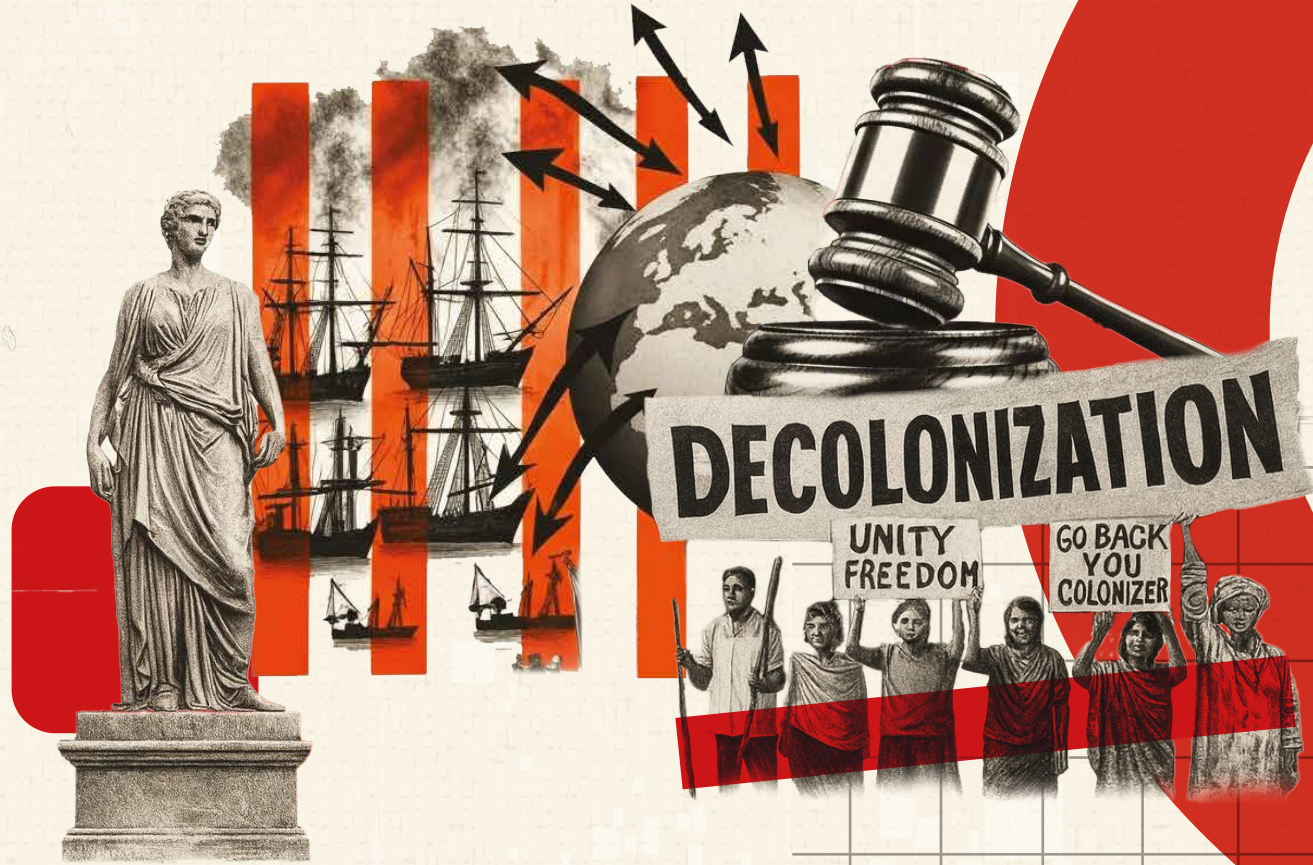
BSRP, öğretmenler için kolay uygulanabilir modüler yapıyla öne çıkarken öğrencilerin yalnızca akademik başarılarını değil, sosyal, duygusal ve karakter gelişimlerini de merkeze alır. Bütünleyici Sınıf Rehberlik Planı; aidiyet, merhamet, empati, öz denetim, sorumluluk ve problem çözme gibi ana temalar etrafında şekillenmiş bütüncül rehberlik yaklaşımı sunar. Her modül, öğretmenlerin sınıf içinde doğrudan kullanabilecekleri etkinlikler, uygulamalı materyaller ve ölçme-değerlendirme araçları ile desteklenmiştir. Bu yapı sayesinde öğretmenler, öğrencilerin günlük yaşam becerilerini geliştirmelerine, stres ve çatışma ile başa çıkmalarına, sağlıklı iletişim kurmalarına ve akran ilişkilerini güçlendirmelerine rehberlik edebilmektedir. Aynı zamanda, BSRP okul rehberlik hizmetlerinde standartlaşma, kalite ve sürdürülebilirliği artırarak rehberlik faaliyetlerini yalnızca sorun odaklı değil, önleyici ve geliştirici bir çerçevede yürütülmesini sağlar. Bu yönüyle Bütünleyici Sınıf Rehberliği Planı, Türk eğitim sistemine yenilikçi bir bakış açısı kazandırmakta ve öğrencilerin hem bireysel gelişimlerine hem de öğrenme merkezli okul iklimine olumlu katkı sunmaktadır.

DECOLONIZATION FORUM 2026

Decolonizing Knowledge
Production and Circulation

DEKOLONİZASYON FORUM 2026

*Bilgi Üretimi ve Dolaşımının
Dekolonizasyonu*

Date
Tarih

May 11-12, 2026
11-12 Mayıs 2026

Abstract Submission
Deadline

Son Özet Gönderim Tarihi

December 12, 2025
12 Aralık 2025

ISTANBUL

“Türkiye’de Asayiş ve Adalet Sisteminde Çocuk” Başlıklı Ortak Payda Müzakeresi Gerçekleştirildi

21 Ağustos Perşembe günü Enstitü Sosyal ev sahipliğinde “Türkiye’de Asayiş ve Adalet Sisteminde Çocuk” başlıklı Ortak Payda Müzakeresi düzenlendi. İki oturum hâlinde gerçekleşen müzakerede, çocuklara yönelik cezai sorumluluk düzenlemelerinin çok boyutlu bir perspektifle ele alınması amaçlandı. Etkinliğe Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve ilgili kamu kurumlarının temsilcileri ile birlikte çeşitli üniversitelerden akademisyenler, hukukçular, psikologlar ve sivil toplum temsilcileri katıldı. Katılımcılar; çocukluk tanımı ve uluslararası standartlar, gelişimsel nörobilim bulguları, sosyal adalet ve eşitsizlik riski ile toplumsal güvenlik ve kamuoyu baskısı gibi kritik başlıklar üzerine tartıştı.

Müzakerenin ilk oturumunda, çocukların cezai sorumluluk yaşına ilişkin mevcut yasal düzenlemelerin uluslararası standartlarla uyumu ele alındı. Enstitü Sosyal uzman araştırmacısı Turgay Öntaş, Türkiye’de suça sürüklenen çocuklara dair güncel veriler paylaşarak çocuk suçluluğunun artış eğilimleri, cezaevlerindeki çocukların durumu ve çocuk suçluluğunu doğuran toplumsal faktörler üzerine kapsamlı bir sunum yaptı. Sunumda, çocukların yaş gruplarına göre suç türlerine, tekrarlayan suç davranışlarına, cinsiyet farklılıklarına ve cezai sorumluluk yaşına dair uluslararası karşılaştırmalar da aktarıldı. Mevcut sistemin yetersizlikleri ele alınarak önleyici tedbirlerin yanı sıra kamu vicdanını rahatlatacak düzenlemelere ihtiyaç olduğu vurgulandı. Çocukların suç tekrar oranlarının artışı karşısında

çocuklara özgü adalet sisteminin güçlendirilmesi gerektiği belirtildi. Ayrıca, yargılama süreçlerinin kısaltılması, verilerin kurumlar arasında uyumlu hâle getirilmesi ve güvenlik tedbirlerinin adil yargılama ilkelerine uygun şekilde düzenlenmesinin gerekliliğine de dikkat çekildi. Tartışmalarda çocukların rehabilitasyonunu merkeze alan kapsayıcı politikaların önemi vurgulandı.

Müzakerede öne çıkan görüşler, çocukların korunması ile toplumsal güvenliğin sağlanması arasında dengeli bir yaklaşımın geliştirilmesi gerektiğini ortaya koydu. Enstitü Sosyal, çocuk adaleti alanındaki çalışmalarını sürdürerek bu alanda politika ve uygulama önerileri geliştirmeye devam edecek.

güvenlik önemlerinin ve danışmanlık mekanizmalarının güçlendirilmesi gerektiği belirtildi. Ayrıca, cezai indirim oranlarının yeniden düzenlenmesi, sosyal inceleme raporlarının zorunlu hâle getirilmesi, çocuk eğitimevlerinde yenilik yapılması ve infaz süreçlerinin caydırıcılığının artırılması gibi başlıkların önemine değinildi.

İkinci oturumda sosyal adalet ve eşitsizlik riskleri, çocukların suça sürüklenme nedenleri ve adalet sisteminin işleyişi ele alındı. Katılımcılar, sosyoekonomik koşullar, eğitim yetersizlikleri ve aile ortamının çocukların adalet sistemiyle karşılaşmasında belirleyici olduğunu belirtti. Aynı zamanda, çocukların gelişimsel nörobilim verilerinin karar alma süreçlerinde yeterince kullanılmadığı vurgulandı. Mevcut uygulamaların çocukları topluma kazandırmada yetersiz kaldığı ve artan güvenlik baskısının süreci zorlaştırdığı ifade edildi. Çocukların yetişkin gibi yargılanmasının etkili sonuç vermediği,

“Asayiş ve Adalet Sistemindeki Çocukların Hüküm Sonrası Süreci”

Alan Uzmanları ile Tartışıldı.

Enstitü Sosyalde 16 Eylül’de alanın farklı paydaşlarının katılımıyla “Türkiye’de Asayiş ve Adalet Sisteminde Çocuk: Hüküm Sonrası Süreç” başlıklı bir çalıştay gerçekleştirildi. Çocuk cezaevi infaz müdür yardımcıları, eğitimevi ve kapalı ceza infaz kurumu temsilcileri, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, infaz koruma memurları, Millî Eğitim Bakanlığı temsilcileri, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı yetkilileri ile çeşitli kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri toplantıda yer aldı.

Toplantıda, çocuk suçluluğunun mevcut durumu ve hüküm sonrası süreç çok yönlü biçimde ele alındı. Katılımcılar; ceza infaz kurumlarındaki kapasite ve rehabilitasyon sorunları, aile yapısının çocuklar üzerindeki etkileri, sosyal medya ve dijital platformların suça yöneltici rolü, önleyici tedbirler, onarıcı adalet uygulamaları ve kurumlar arası iş birliği modelleri üzerine kapsamlı değerlendirmeler sundu.

Toplantıda katılımcılar, cezaevindeki kapasite sorunlarına dikkat çekti. Bu sorunların yalnızca fiziksel koşulları değil, rehabilitasyon süreçlerini de olumsuz yönde etkilediğine değinildi. Psikososyal servis uzmanları, öfke kontrolü, madde bağımlılığı ve iletişim sorunlarına ilişkin çalışmaların uzman yetersizliği nedeniyle sınırlı kaldığını vurguladı. Eğitim faaliyetlerinin cezaevi içerisinde teşviklerle sürdürülebiliyor olsa da tahliye sonrası eğitime devam oranlarının oldukça düşük

olduğu ve özellikle kırsal bölgelerde takip mekanizmalarının yetersiz olduğu ifade edildi.

Katılımcıların ortak vurgusu, parçalanmış aile yapısı, ebeveyn ilgisizliği ve düşük gelir düzeyinin çocukların suça sürüklenmesinde başrol oynadığı yönünde oldu. Bazı durumlarda cezaevinde bulunmanın çocuklar arasında bir "statü unsuru" olarak algılandığı, bu durumun da suç tekrarlarını artırdığı dile getirildi. Ayrıca sosyal medyada, özellikle TikTok gibi platformlarda suç içerikli videoların, çocuklar arasında "rütbe ve aidiyet kazanma" aracına dönüştüğü belirtildi.

Çözüm önerileri arasında, yalnızca cezalandırmaya dayalı yaklaşımların yetersiz kaldığı, bunun yerine önleyici ve onarıcı adalet uygulamalarının güçlendirilmesi gerektiği öne çıktı. Çocukların topluma yeniden entegrasyonunu kolaylaştıracak eğitim ve mesleki gelişim programlarının çeşitlendirilmesi, kurumlar arası

koordinasyonun artırılması, psikososyal destek hizmetlerinin güçlendirilmesi ve adli sicil kayıtlarının çocukların toplumsal uyumunu zorlaştırmayacak şekilde yeniden düzenlenmesi önerildi.

Yapılan tartışmalarda, çocuk suçluluğunu etkileyen aile yapısı, sosyoekonomik koşullar, sosyal medya ve dijital platformların etkisi ile kurumlar arası koordinasyon eksiklikleri ve kapasite sorunlarının, bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmasının önemi vurgulandı. Katılımcılar, mevcut yaklaşımların yalnızca cezalandırmaya dayalı modellerle sınırlı kalmasının, çocukların topluma kazandırılması ve uzun vadeli rehabilitasyonu açısından yetersiz olduğunu belirtti. Bu çerçevede, önleyici, onarıcı ve yeniden kazandırıcı adalet modellerinin güçlendirilmesi ve uygulanabilir politika önerilerinin hayata geçirilmesi gerekliliği ön plana çıktı. Eğitim, sosyal hizmet ve adalet alanlarındaki paydaşların iş birliği ve kapasite geliştirme ihtiyacına dikkat çekilerek çocukların haklarını koruyan ve toplumsal bütünleşmeyi destekleyen sürdürülebilir yaklaşımların geliştirilmesinin aciliyeti vurgulandı.

Yuvarlak Masa Toplantısı

“Türkiye Asayiş ve Adalet Sisteminde Çocuk” Yuvarlak Masa Toplantıları Düzenlendi

Enstitü Sosyalde 8, 9, 15 ve 16 Eylül 2025 tarihlerinde “Türkiye Asayiş ve Adalet Sisteminde Çocuk” başlığı ile dört yuvarlak masa toplantısı düzenlendi. Toplantılarda çocuk adalete dair temel sorunlar; mevzuattaki eksiklikler, önleyici tedbirlerin işleyişi, yargı ve infaz süreçlerindeki aksaklıklar ile hüküm sonrası rehabilitasyon ve yeniden topluma kazandırma imkânları ele alındı. Toplantılar, milletvekilleri, Bakanlık temsilcileri (Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı), hâkim ve savcılar, avukatlar, akademisyenler, psikologlar, okul müdürleri ve sivil toplum temsilcilerinden oluşan geniş bir katılımcı grubuyla gerçekleştirildi.

8 Eylül’de gerçekleşen ilk toplantıda yasal düzenlemelere odaklanıldı. Katılımcılar, ceza ve çocuk koruma kanunlarının uyumsuzluklarını, uzun dava süreçlerini ve infaz sistemindeki yetersizlikleri ele aldı. Özellikle hâkimlerin takdir yetkisinin sınırları, suçun mahiyetine ve tekrerrür durumuna göre verilen ceza indirimleri tartışıldı. Katılımcılar, mevcut sistemde cezaların tutarlılığının sağlanamadığını, benzer dosyalarda farklı kararların çocuklar açısından adalet duygusunu zedelediğini vurguladı. Ayrıca, ceza indirimlerinin

suçu önleme noktasında caydırıcı bir işlev görmediği, aksine bazı durumlarda çocukların tekrar suça sürüklenmesine zemin hazırlayabildiği belirtildi. Bu çerçevede, çocukların gelişimsel ihtiyaçlarına uygun infaz süreçleri, uzmanların rolünün güçlendirilmesi ve kapsamlı bir mevzuat reformu gerekliliği konuşuldu.

9 Eylül’de gerçekleşen ikinci toplantıda “Önleyici Güvenlik Tedbirlerinin Çeşitlendirilmesi” konuşuldu. Toplantıda mevcut yasal düzenlemelerin uygulanmasındaki büyük eksiklikler tartışıldı. Katılımcılar, danışmanlık ve meslek edindirme gibi tedbirlerin yetersiz kaldığını ve bu durumun mahkeme kararlarını olumsuz etkilediğini belirtti. Ailelerin eğitimi ve medyanın çocuk davranışları üzerindeki etkisi de önemli gündem maddeleri arasındaki yerini aldı. Toplantıda, kurumlar arası veri paylaşımı ve iş birliğinin güçlendirilmesi, sivil toplum kuruluşlarının sahada daha aktif rol alması ve risk altındaki çocuklara ulaşmada yeni yöntemlerin geliştirilmesi gerektiği sonucuna varıldı. Ayrıca, çocuk suçluluğunun önlenmesi için bireysel bir yaklaşım sergilenmesi ve mahalle temelli

projeler, spor ve sanat etkinlikleri ile çocuk polislerine pedagojik eğitim verilmesi de öne çıkan başlıklar arasındaydı.

Adalet Bakan Yardımcısı ve Cumhuriyet Başsavcısı Vekili'nin katılımıyla 15 Eylül'de düzenlenen toplantıda, çocuk suçluluğuyla mücadele için yeni yasal düzenlemeler ele alındı. Bakan Yardımcısı'nın paylaştığı güncel istatistikler doğrultusunda, soruşturma ve yargılama süreçleri ile infaz uygulamaları ve cezaların niteliğine ilişkin konular tartışıldı. Bu başlıkların yanı sıra 9 Eylül'de öne çıkan temaların ve yasal düzenlemelerin değerlendirildiği toplantıda; çocukları suça azmettiren yetişkinlere yönelik ağır yaptırımlar, ceza indirimleri, hâkim yetkisi, uzmanlaşmış hâkimlerin yetersizliği, toplumdaki cezasızlık algısı ve cezaların hemen uygulanmaması konuları da gündeme geldi. Ayrıca, yalnızca ceza artışlarının yeterli olmayacağı vurgulandı. Asıl çözümün; iyileştirme programlarının güçlendirilmesi, çocuk mahkemelerinde uzmanlaşmış hâkim sayısının artırılması, sosyal inceleme raporlarının daha nitelikli hazırlanması ve kurumlar arası iş birliğinin sağlanması olduğu ifade edildi.

16 Eylül'de düzenlenen son toplantıda "Hüküm Sonrası Süreç" ele alındı. Ceza infaz kurumlarındaki kapasite sorunları, cezaevi koşulları, personel yetersizliği ve parçalanmış aile yapısının, çocukların rehabilitasyonunu ve topluma yeniden entegrasyonunu zorlaştırdığı ifade edildi. Sosyal medyanın suçu bir "statü" aracı olarak göstermesi ve tahliye sonrası iş bulma güçlüğü gibi etmenlerin suç tekrarını artırdığı vurgulandı. Katılımcılar, sadece cezalandırmaya dayalı bir sistem

yerine, önleyici tedbirleri, onarıcı adaleti ve çocuğun topluma yeniden entegrasyonunu destekleyen bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiğini ifade etti. Özellikle ailelere yönelik destek programları, mesleki eğitimlerin çeşitlendirilmesi ve kurumlar arası koordinasyonun güçlendirilmesi gibi somut çözüm önerileri ön plana çıkarıldı.

Dört toplantıda altı çizilen temel husus, çocuk suçluluğu olgusunun bütüncül bir perspektifle ele alınması gerekliliği oldu. Bu çerçevede, 15-18 yaş arası ceza indirimi ve mevcut yasal düzenlemelerin uygulanmasındaki eksiklikler, kurumlar arası iş birliğinin yetersizliği ve fiziksel kapasite sorunları sıklıkla dile getirildi. Özellikle parçalanmış aile yapısı, sosyoekonomik zorluklar ile sosyal medya ve dijital platformların suç üzerindeki etkisi gibi temel faktörlere dikkat çekilerek, önleyici tedbirlerin ve rehabilitasyon programlarının güçlendirilmesi gerektiği vurgulandı. Katılımcılar, çocukların topluma yeniden kazandırılması için uzmanlaşmış mahkemeler, tahliye sonrası takip mekanizmaları ve farklı bakanlıkların kendi içinde, birbirleriyle ve sivil toplum kuruluşlarıyla aralarında etkin bir iş birliği modelinin hayata geçirilmesi konusunda hemfikir oldu.

Enstitü Sosyal, bu toplantılar aracılığıyla çocuk adaletine ilişkin sorunların görünür kılınmasını ve çözüm odaklı yaklaşımların geliştirilmesini amaçlıyor. Ayrıca yayımlanacak olan "Türkiye'de Asayiş ve Adalet Sisteminde Çocuk" raporu ile bu alandaki sorunlara yönelik kapsamlı bir çerçeve sunmayı hedefliyor.

Uzmanlar Eğitimde Dekolonizasyon için Bir Araya Geldi

Enstitü Sosyal tarafından düzenlenen “Eğitimde Dekolonizasyon Yuvarlak Masa Toplantıları” sona erdi. Akademi, kültür ve sanat dünyasından uzmanların katıldığı buluşmalarda, Türkiye’de eğitim sistemi, kültürel politikalar ve akademik üretimin kolonyal mirastan arındırılması için somut öneriler geliştirildi.

Oturumların ilki “Eğitim Teorisi ve ğretmen Yetiştirme Sisteminin Dekolonizasyonu” başlığıyla 4 Eylül’de gerçekleştirildi. Katılımcılar, Osmanlı’dan günümüze uzanan eğitim politikalarının Batı merkezli bakış açısıyla sürdüğüne dikkat çekti. Toplantıda, ocukların erken yaşta sanata erişiminin artırılması gerektiği ne ıktı. Kültürel aidiyetin yalnızca geçmişe ait bir miras değil, evrensel bir değer olarak aktarılması gerektiği belirtildi. Ayrıca kültür politikalarının yalnızca devlete bırakılmaması, uluslararası vakıflar ve kolektif yapılarla desteklenmesi gerektiği ifade edildi.

9 Eylül’de gerçekleşen “Fen ve Sosyal Bilimlerde Dekolonizasyon” toplantısında akademik yayıncılıktaki tekelleşme ele alındı. Uluslararası yayın devlerinin akademik emeği smrdğne dikkat çekilirken yapay zekâ destekli üretimin beraberinde getirdiği kalite düşüşü ve kontrolsüzlük tartışıldı. zm olarak “slow science” yaklaşımının önemine işaret edildi. Bu anlayış, daha az fakat daha nitelikli akademik üretimi savunuyor. Katılımcılar, hızlı yayın baskısı altında yüzeysel çalışmalar yerine uzun soluklu ve titiz araştırmalar

yapılmasının toplum yararına olduğunu ifade etti. Böylece hem yayın tekellerine hem de hız odaklı bilimsel üretim anlayışına karşı alternatif bir yol haritası ortaya konuldu.

Aynı gün düzenlenen “Kültür ve Sanat Eğitiminde Dekolonizasyon” oturumlarında ise sanat tarihi ve müzik müfredatındaki eksiklikler öne çıktı. Türk sanat tarihi ve müziğinin ders kitaplarında yeterince yer almaması eleştirildi. Uzmanlar, çocukların erken yaşta sanata erişiminin artırılması gerektiğini, kültürel aidiyetin yalnızca nostaljik bir miras olarak değil evrensel bir değer olarak aktarılmasının önem taşıdığını belirtti. Ayrıca kültür politikalarının sadece devlete bırakılmaması, uluslararası vakıflar ve kolektif yapılarla desteklenmesi gerektiği vurgulandı.

Toplantılar genelinde, eğitimden akademiye, kültürden sanata uzanan geniş bir yelpazede dekolonizasyonun yalnızca bir kavramsal tartışma değil, toplumsal bellek, kültürel üretim ve akademik bağımsızlığın yeniden inşası için stratejik bir yol haritası olduğu ortaya konuldu. Katılımcılar, müfredat reformundan öğretmen yetiştirme programlarına, yayıncılık tekellerinden sanat eğitiminin kapsayıcılığına kadar somut öneriler geliştirdi.

Bu öneriler çerçevesinde ortak bir iradeye varıldı. Katılımcılar, Türkiye’de eğitim ve kültür politikalarının kolonyal mirastan arındırılması için kolektif bir çaba gerektiğini vurguladı. Dekolonizasyon çalışmaları bağlamda, 1 Kasım 2025’te gerçekleştirilecek “Eğitimde Bir Adım Ötesi Zirvesi”, tartışmaları derinleştirmeyi ve daha geniş kitlelere taşımayı hedefliyor.

“Aile Arabuluculuğu” Yuvarlak Masa Toplantısı ile Gündeme Alındı

Enstitü Gündem Toplantıları kapsamında, “Aile Arabuluculuğu” temalı yuvarlak masa toplantısı, akademisyenler, hukukçular, arabulucular, psikologlar, ilahiyatçılar, sivil toplum kuruluşu temsilcileri ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı temsilcilerinin katılımıyla 8 Temmuz’da gerçekleşti.

Toplantının açılışı, Enstitü Sosyal araştırmacısı Nursen Tekgöz’ün sunumuyla yapıldı. Tekgöz, sunumunda Türkiye’deki arabuluculuk uygulamalarına ilişkin güncel verileri paylaşarak arabuluculuk dosyalarının türlerine göre dağılımı, hangi alanlarda yoğunlaştığı ve hangi alanlarda yetersiz kaldığına dair bulguları aktardı. Ayrıca aile arabuluculuğuna duyulan ihtiyacın nedenleri ile bu alandaki yapısal eksikliklere dikkat çekti.

İlk oturumda, aile arabuluculuğunun kavramsal temelleri ve mevcut hukuk sistemi içindeki yeri tartışıldı. Arabuluculuğun aile bağlamındaki konumu, aile uyuşmazlıklarının yapısı ve yargı süreçlerine nasıl yansıdığı üzerinde duruldu. Mevcut arabuluculuk sisteminin, aileye özgü dinamiklerle ne ölçüde örtüştüğü sorgulandı. Bunun yanında, hangi tür dosyaların arabuluculuğa uygun olmadığı, uygunluk filtrelemesinin nasıl yapılması gerektiği ve aile içi şiddet gibi hassas durumların arabulucular tarafından nasıl yönetilmesi gerektiği gibi konular da tartışmaya açıldı. Psikolog, pedagog, ilahiyatçı gibi hukuk dışı uzmanların sistem içindeki rolü üzerine de önemli katkılar sunuldu.

İkinci oturumda ise ilk oturumda ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda sistem tasarımı, mesleki yeterlilik, denetim mekanizmaları ve toplumsal kabul gibi başlıklar çerçevesinde öneriler geliştirildi. Katılımcılar, aile arabuluculuğu için nasıl bir modelin uygun olacağı, bu modelin çok aktörlü mü, yoksa daha çok hukuk merkezli mi olması gerektiği üzerine değerlendirmelerde bulundu. Arabuluculuk eğitim içeriklerinin hangi disiplinleri kapsamaması gerektiği, bu eğitimlerin kimler tarafından verilmesinin uygun olacağı da oturumun gündemindeydi.

Toplantı sonunda, aile arabuluculuğunun kurumsallaşmasına yönelik çok disiplinli iş birliğinin gerekliliği vurgulandı. Bu sürecin sadece hukuki değil, aynı zamanda psikososyal ve kültürel boyutlarıyla da ele alınmasının zorunluluğu ortaya konuldu.

Cumhuriyet Türkçesi Projesi Arama Konferansı

Enstitü Sosyal, 30 Haziran 2025 Pazartesi günü “Cumhuriyet Türkçesi Projesi Arama Konferansı”na ev sahipliği yaptı. Katılımcılar konferans boyunca, Türkçenin günümüzdeki kullanım biçimlerini, karşı karşıya olduğu dilsel ve toplumsal dönüşümleri ile geleceğine dair olası gelişme senaryolarını ele aldı. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu ile Türk Dil Kurumu temsilcileri, çeşitli üniversite ve disiplinlerden akademisyenler, sivil toplum kuruluşu üyeleri, eğitimciler ve araştırmacıların katılımıyla gerçekleşen konferansta, Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu Türkçe ve dil eğitiminin temel sorunları ele alındı; çözüm önerileri sunuldu.

Konferans, Enstitü Sosyal Araştırma Destekleri ve Projeler Direktörü Sefer Soydar'ın açılış konuşması ve Cumhuriyet Türkçesi Proje Yöneticisi Halit Çelikyön'ün yaptığı sunumla başladı. Ardından, katılımcılar, kendilerine önceden iletilen sorular çerçevesinde fikirlerini paylaştılar. Sorular; dilin niteliksel dönüşümü ve ideal temsilcileri, örgün eğitim dışı bireylerin Türkçe yetkinlikleri, farklı eğitim kademelerinin önceliği gibi konularda geniş bir tartışma alanı sundu.

İlk oturumda, katılımcılara önceden iletilen “Türkiye Cumhuriyeti'nin bugün ihtiyaç duyduğu Türkçe nasıl tasvir edilebilir?” sorusu tartışmaya açıldı. Oturum boyunca, Türkçenin çağdaş ihtiyaçlara nasıl yanıt verdiği, toplumsal dönüşümler karşısında nasıl bir form alması gerektiği ve kapsayıcı bir dil politikası için hangi ilkelere öncelik verilmesi gerektiği tartışıldı.

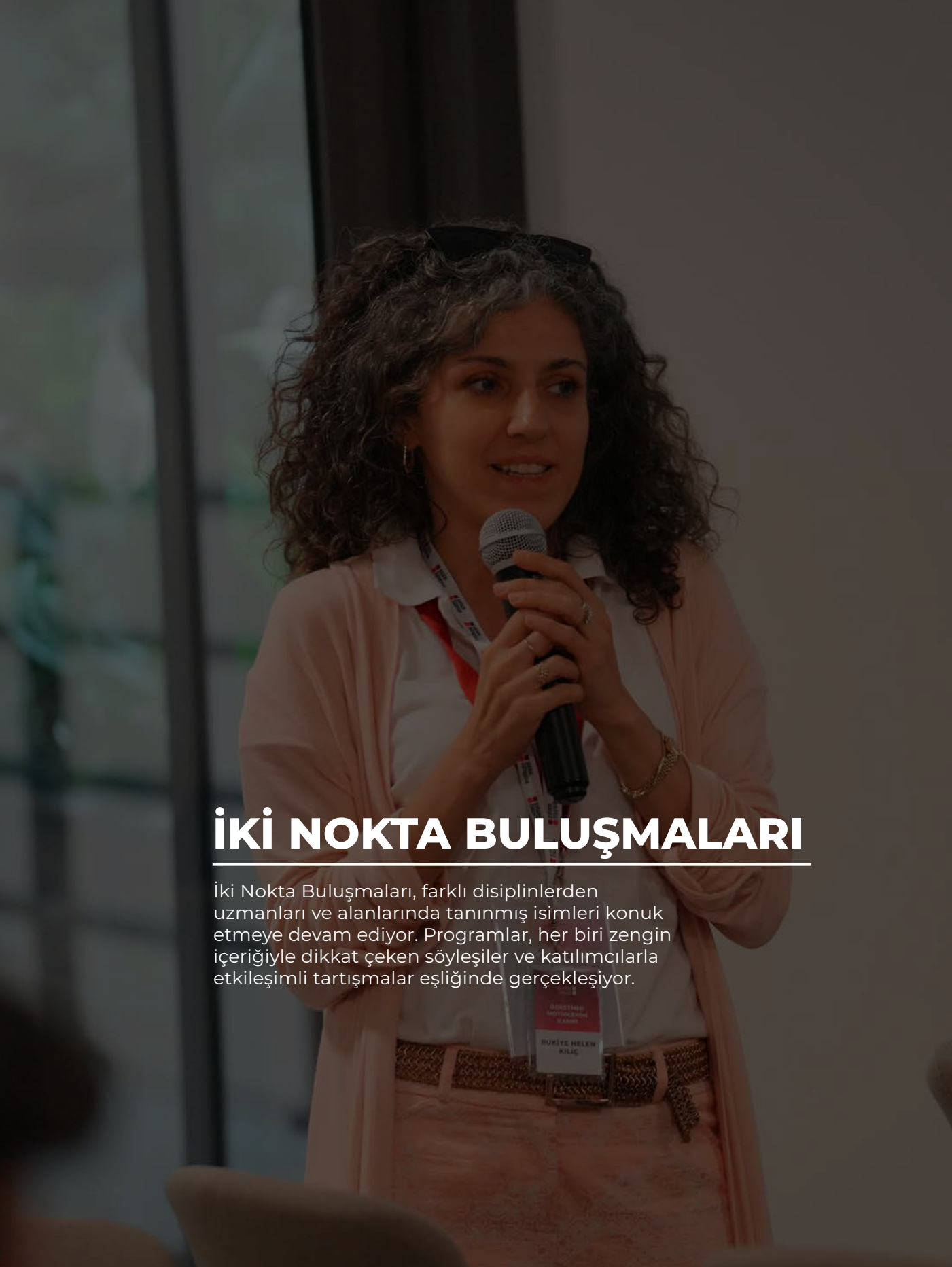

Katılımcılar, ideal bir Türkçe seçkisine hangi yazarların dâhil edilebileceğine dair görüşlerini paylaştılar. Ayrıca edebî, bilimsel ve gündelik Türkçenin mevcut durumu üzerine değerlendirmelerde bulunarak karşılaşılan zorlukları ve gelişim alanlarını tartıştılar. Dilin sadeleşmesi, kavram zenginliği ve anlaşılabilirlik düzeyine dair yapısal eksiklikler ve çözüm önerileri dile getirildi.

İkinci oturumda ise Türkçe eğitiminin yapısal sorunları ele alındı. Katılımcılar, eğitim kademeleri arasındaki öncelik tartışmasına ek olarak Türkçe dil eğitimi geliştirme imkânları üzerine öneriler sundular. Özellikle erken yaşta dil eğitimi ve medya dilinin etkisi gibi başlıklar dikkat çekti. Öğretim programlarının güncellenmesi, öğretmen yetiştirme politikaları ve ders materyallerinin niteliği konularında görüşler paylaşıldı. Medya ve dijital içeriklerin öğrenciler üzerindeki etkisi, dil gelişimi bağlamında detaylı biçimde ele alınarak medya dilinin, gençler arasında kalıcı dil alışkanlıkları oluşturduğu ve bu durumun okul diliyle çatıştığı yönünde değerlendirmeler yapıldı.

Projenin ve toplantıda ele alınan konular doğrultusunda yürütülecek çalışmaların, Türkçeye dair toplumsal bir bilinç geliştirilmesine katkı sunması beklenmektedir.

İKİ NOKTA BULUŞMALARI

İki Nokta Buluşmaları, farklı disiplinlerden uzmanları ve alanlarında tanınmış isimleri konuk etmeye devam ediyor. Programlar, her biri zengin içeriğiyle dikkat çeken söyleşiler ve katılımcılarla etkileşimli tartışmalar eşliğinde gerçekleşiyor.

İki Nokta Buluşmaları'nda Prof. Dr. Cemil Koçak'ı Ağırladık

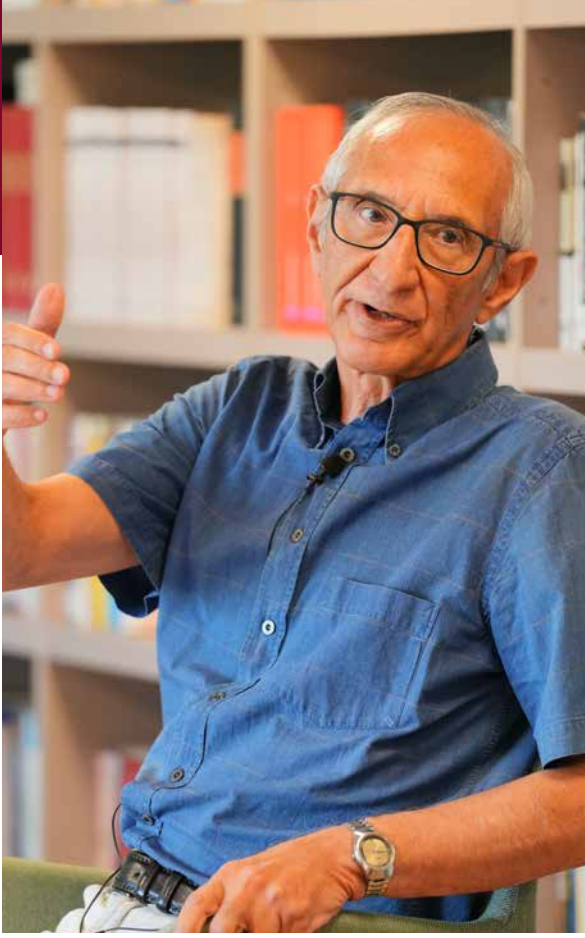
İki Nokta Buluşmaları'nın Temmuz ayı konuğu tarihçi Prof. Dr. Cemil Koçak oldu. "15 Temmuz ve Türkiye'nin Toplumsal Hafızasında Askerî Darbeler" başlıklı söyleşi, 15 Temmuz darbe teşebbüsünün dokuzuncu yılına özel olarak gerçekleştirildi.

Söyleşinin açılışında, "Tarihte olmuş bitmiş olan hiçbir şeyi değiştiremezsiniz; ama olmuş bitmiş olanı farklı biçimlerde yansıtabilirsiniz." diyerek toplumsal hafızanın inşasında anlatının, temsilin ve yorumun belirleyici rolüne dikkat çeken Koçak, bu nedenle de tarihçilerin kritik bir rolü olduğuna ve tarih yazımını şekillendirirken objektif kalma sorumluluklarına vurgu yaptı. Özellikle Türkiye'de darbeler tarihi bazındaki ayrışmaların bu perspektifle okunması gerektiğini belirtti. Koçak, darbelerin yalnızca siyasi müdahaleler olmadığının altını çizerek, bunların aynı zamanda psikolojik hazırlık, medya dili ve toplumsal dinamikler üzerinden şekillenen karmaşık süreçler olduğunu ifade etti.

15 Temmuz'un "Gizli Örgütlenme" Yapısı

Koçak, Türkiye'deki askerî darbelerin tarihinin 1960'la başlamadığını, köklerinin çok daha eskiye uzandığını belirtti. 1945-1946 yıllarındaki çok partili hayata geçiş sürecinde yaşanan siyasi kutuplaşmanın, ordu içinde de ciddi ayrışmalara yol açtığını vurguladı. Bu bağlamda darbelere yalnızca sonuç odaklı değil, konjonktürel ve tarihsel dalgalanmalarla birlikte bakılması gerektiğini, aksi takdirde bu süreçleri yanlış okuyabileceğimizi, darbelerin darbe günü ile sınırlı olmadığını belirtti.

15 Temmuz'u önceki darbelerden ayıran temel farkın ise "örgütlenme biçimi" olduğunu dile getiren Koçak, 27 Mayıs'ı model alan ama ondan çok farklı bir yapıya sahip olan bu girişimi, "Gizli örgütlerin tarihine ulaşmak imkânsızdır. Ancak 15 Temmuz, bugüne dek görülenlerden çok daha yaygın, sabırlı ve dış bağlantıları olan bir yapıydı." diyerek tanımladı. Koçak'a göre bu yapının en büyük açmazı, sadakatli liyakatin önüne koymasındı. Koçak'a göre bu örgütlenme biçimi, örgütün başarısız olmasının temelinde yatan etmenlerden oldu.

15 Temmuz'da Toplumsal Psikoloji, Medya ve Direniş

Darbelerin başarıya ulaşmasında yalnızca askerî planlamanın değil, toplumsal psikolojinin de etkili olduğunu belirten Koçak, "Askerî darbeye kitle desteği her zaman gereklidir. Toplumun önemli bir kesiminin korkusu en üst dereceye çıkarılmadan, darbe başarıya ulaşmaz." dedi. Türkiye'de darbelerin bir geleneksel form üzerinden ilerlediğini, siyasilerin televizyon veya radyo duyuruları karşısında sessiz kalmasının beklendiğini söyledi. Ancak 15 Temmuz'da bu senaryonun işlemediğini vurgulayan Koçak, örgütün başarısızlığının nedenlerini şöyle özetledi: "Darbe sokakta önlendi. Bu hiç hesapta olmayan bir şeydi. Basının göz yaşartacak direnci, siyasi kurumların kararlı duruşu ve ordunun içinde darbeye karşı çıkan askerî

unsurlar, toplumu da cesaretlendirdi." Bu nedenle, Koçak, 15 Temmuz darbe teşebbüsünde halkın ve kurumların geçmişte olduğu gibi pasif kalacağı varsayımının darbeyi başarısız kılan etmenlerden olduğunu belirtti. Oysa bu kez halk sokaktaydı, medya direnç gösteriyordu ve siyasi irade dağılmak yerine sahadaydı.

Program, Koçak'ın değerlendirmelerinin ardından gerçekleştirilen soru-cevap oturumu ile sona erdi.

Enstitü Sosyal, Lisansüstü Çalışmalar Kütüphanesi'nde, dinleyicilerin aktif katılımıyla söyleşi formatında gerçekleştirdiği İki Nokta Buluşmaları ile alanında uzman isimlerle farklı disiplinlerden araştırmacıları, öğrencileri ve ilgilileri bir araya getiriyor.

Dünyadan Yansımalar **Global Reflections**

Eğitim, toplum ve ekonomi alanlarından uzman isimleri ağırladığımız Dünyadan Yansımalar söyleşi serimizde, kronikleşmiş ve çözüm bekleyen soruları dinleyicilerin aktif katılımı ile gündeme getiriyoruz.

Dünyada hayatın her alanında yaşanan hızlı değişimlerin toplumsal dinamikler üzerinde yarattığı köklü değişiklikleri ve bunların Türkiye'deki iz düşümlerini daha iyi anlamak için Dünyadan Yansımalar'da buluşalım!

DR. MUHAMMAD KHALİFA İLE “EĞİTİM YÖNETİMİNDE DEKOLONYAL DÖNÜŞ: DİRENİŞTEN YENİDEN İNŞAYA”

Enstitü Sosyal, “Dünyadan Yansımalar” serisi kapsamında 28 Temmuz’da Ohio State Üniversitesinden eğitim bilimci Dr. Muhammad Khalifa’yı ağırladı. Özellikle ilköğretim ve ortaöğretim seviyesindeki okullarda, kentsel ve kırsal alanlarda kültürel olarak duyarlı liderlik, topluluk temelli bilgi sistemleri ve özgürleştirici eğitim ortamlarının inşası konularında saha temelli çalışmaları bulunan Dr. Khalifa “Eğitim Yönetiminde Dekolonyal Dönüş: Direnişten Yeniden İnşaya” başlıklı bir sunum yaptı.

Khalifa, kolonyal düşüncenin eğitim sistemlerinde nasıl devam ettiğini ve bu sistemlerin dönüşümü için kültürel olarak duyarlı liderliğin niçin temel olduğunu vurguladı. Kolonyalizm ile kolonyalite (coloniality) arasındaki ayrıma dikkat çeken Khalifa, kolonyalizmin tarihsel ve politik bir pratik olarak sona erse bile bu pratiğin ürettiği ve meşrulaştırdığı düşünsel çerçeve olarak kolonyal düşüncenin sürdüğünü belirtti. Bu düşüncenin temelinde, bazı toplumların diğerlerinden üstün görüldüğü inancının yattığına dikkat çekti.

Kolonyal eğitim sistemlerinin sadece sömürgeleştirilmiş değil, sömürgeleştirilmemiş coğrafyalarda da benimsenmiş olduğunu ifade eden Khalifa, “Bu sistemlerde tercih hakkınız yoktur; sömürgeci varsayımlar, bizzat sistemin kendisine yerleşmiştir.” diyerek eğitim alanında radikal bir “yeniden düşünme”ye ihtiyaç olduğunu vurguladı. Khalifa, ayrıca liderliğin itaatten ziyade, ilham ve ilişki kurma üzerine inşa edilmesi gerektiğini belirtti. Khalifa, “Kolonyal düşüncenin en yıkıcı etkilerinden biri, insanların birbirleriyle kurduğu ilişkilerde insan unsurunu ortadan

kaldırmasıdır. Bu durum, aramızdaki bağı zayıflatmış ve ilişkileri sadece kuralların ve otoritenin yönettiği mekanik yapılara dönüştürmüştür. Örneğin bir okulda bir öğretmenin gelişmesini istiyorsunuz ve ona ilham vermek yerine, sadece pozisyonunuzu kullanarak ‘Ben müdürüm, dediğimi yap’ dersiniz, bu gelişimi değil, itaati getirir. Bu yaklaşım, sömürgeci düşünme biçiminin bir sonucudur.” diyerek okul yöneticilerinin, öğretmenlerin ya da öğrencilerin gelişimini desteklemek için kurallar yerine empati ve topluluk bilgisine başvurması gerektiğini savundu.

Bu çerçevede Dr. Khalifa, “Çok kültürlü, eğitimde eşitlik odaklı, yargılayıcı olmayan, topluluk bilgisine dayanan liderlik ve eğitim modelleri ancak kolonyal düşünceyle yüzleşerek mümkün olabilir. Ve bu dönüşüm sadece söylemle değil, yapıları, kurumları ve ilişkileri de değiştirecek maddi dönüşümlerle desteklenmelidir.” dedi.

Söyleşi soru-cevap oturumu ile sona erdi.

TAYYAB RASHİD İLE “ÇOCUKLARDA PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK”

Enstitü Sosyal tarafından düzenlenen “Dünyadan Yansımalar” serisinin 21 Ağustos’taki programının konuğu, Harvard Üniversitesinden klinik psikolog Dr. Tayyab Rashid oldu. Majör depresyon, şiddetli anksiyete, duygusal düzensizlik ve intihar eğilimiyle mücadele eden çocuk ve gençlerle 20 yılı aşkın süredir çalışan Rashid, “Çocuklarda Psikolojik Sağlamlık” başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi.

Rashid konuşmasında, bir dönem tabu sayılan ahlaki değerlerin yeniden önem kazandığına işaret etti; dünyanın farklı ülkelerindeki okulların, öğrencilerinin yalnızca akademik başarılarına değil, bakım ve şefkat süreçlerine de yatırım yaptığını vurguladı. Rashid, bilgi ve becerilerin tek başlarına insanı güçlendirmeye yetmediğini, iyilik, dayanışma, maneviyat gibi değerlerin kişiye direnç kazandırdığını ve yaşamın zorluklarıyla baş etme kapasitesini güçlendirdiğini ifade etti.

“Dayanıklılığın bir düğme gibi açılıp kapanan bir özellik olmadığı”nı ifade eden Dr. Rashid, “Dünya hiçbir zaman krizsiz olmayacak. Çocuklarımızı yalnızca bilimsel bilgiyle değil, insani güçlerle de donatmalıyız. Gerçek direnç budur.” dedi. Çocuklara fazla ayrıcalık tanındığında onların hayatın acılarını ve zorluklarını görmelerine engel olunduğunu dile getiren Rashid, “Çocuklarımızı hayata hazırlamak için tek bir reçete yok ama bazı ilkeler var: onların kendi başlarına düşünmelerine izin vermek, korkunun da değerli bir duygu olduğunu kabul etmek, suçluluk hissinden çekinmemek ve hatalardan öğrenmelerine fırsat tanımak.” dedi. Rashid’e göre, “Bugünün en büyük risklerinden biri, çocukların zamanlarını sürekli bir hız baskısı altında tüketmeleri. Ödevden sosyal medyaya kadar bitmeyen bir hız, onları hem doğadan koparıyor hem de iç dünyalarından uzaklaştırıyor. Oysa yavaşlamak, fark etmek ve hissetmek insana gerçek dayanıklılığı kazandırıyor.”

Söyleşide psikolojik sağlamlığı belirleyen psikolojik ve sosyal etmenler, aile ve okul ortamının rolü ile toplumsal dayanıklılığın nasıl inşa edilebileceği tartışıldı. Etkinlik, katılımcıların soruları ve Rashid’in önerileriyle sona erdi.

GENİŞLETİLMİŞ GERÇEKLİK VE EĞİTİME YANSIMALARI: YENİ BİR ÖĞRENME GERÇEKLİĞİ

Enstitü Sosyal, “Dünyadan Yansımalar” serisi kapsamında 16 Eylül’de Bergamo Üniversitesinden çeviri ve mesleki iletişim alanında uzman dil bilimci Doç. Dr. Patrizia Anesa’yı ağırladı. Söyleşide son yıllarda, özellikle pandemi sonrası eğitim ortamlarında, yükselişe geçen Genişletilmiş Gerçeklik (XR) teknolojilerinin pedagojik potansiyeli ele alındı. XR’nin

kapsamı, avantajları, sınıf içi uygulamaları ve uygulamada karşılaşılan zorluklar çok boyutlu biçimde değerlendirildi.

Anesa, XR teknolojisine ilişkin ayrıntılı bilgi verdi. Buna göre XR, sanal gerçeklik (VR), artırılmış gerçeklik (AR) ve karma gerçeklik (MR) teknolojilerini kapsayan şemsiye bir terim olarak tanımlanıyor. VR, kullanıcıyı çok boyutlu, tamamen dijital bir ortama taşıırken AR, gerçek dünya üzerine dijital içerikler bindiriyor. MR ise bu iki yaklaşımı harmanlayarak gerçek ve sanal öğelerin eş zamanlı etkileşimine imkân tanıyor.

Anesa'ya göre, XR'nin eğitimdeki en önemli katkılarından biri, öğrenme sürecini daha etkileyici, katılımcı ve kalıcı hâle getirmesi. Kullanıcıda gerçeklik algısı oluşturan bu teknoloji, görsel-işitsel uyarıcıların ötesine geçerek beden de öğrenmeye aktif katılımını sağlıyor. Anesa, yapılan araştırmaların sonuçlarına dikkat çekerek hareketin ve bedensel katılımın, öğrenilen bilgilerin uzun vadeli bellekte daha iyi tutulmasını desteklediğini ortaya koyduğunu belirtti.

Anesa, bu bağlamda, öğrencilerin yalnızca bir metni okumakla kalmayıp sanal ortamlarda o bilgiyi “yaşayarak” deneyimlemelerinin öğrenmeyi derinleştirdiğini ifade ederek örnek verdi: “VRChat gibi platformlar öğrencileri soyut teorilerden somut bağlamlara taşıyor. Kullanıcılar, estetik olarak zengin tasarlanmış avatarlar aracılığıyla senaryoların içine fiziksel olarak dâhil oluyor; görme, işitme ve hareket gibi çoklu duyularla öğrenme sürecine katılıyor. Bu sayede sınıf ortamı ile gerçek yaşam arasında kurulan köprü, öğrenmenin kalıcılığını artırıyor.”

Anesa, eğitimde XR teknolojilerinin kullanım alanlarının oldukça geniş olduğuna dikkat çekti. Sanal saha gezileri, interaktif simülasyonlar, yabancı dil öğreniminde bağlamsal ortamlar, tıp ve teknik eğitimler ya da sanal iş birlikli projelerin, bu teknolojinin sınıf içi potansiyelini ortaya koyduğunu ifade eden Anesa bu potansiyele rağmen, XR teknolojilerinin yaygınlaşmasının bazı yapısal ve pedagojik engellerle karşı karşıya olduğuna işaret etti: “Bunların başında maliyet geliyor. VR başlıkları gibi donanımlar hâlâ birçok kurum için ulaşılması güç araçlar. Ayrıca, dijital eşitsizlik ve altyapı eksiklikleri, eğitimde fırsat eşitliğini tehdit ediyor. Uzun süreli kullanımda ortaya çıkan yorgunluk, baş dönmesi ve dikkat dağınıklığı gibi yan etkiler de öğretmenlerin ve öğrencilerin XR'yi benimsemelerini zorlaştırabiliyor.” Anesa, öğretmenlerin bu yeni teknolojilere yeterince hazırlıklı olmamalarının ve müfredatın bu araçlara uygun şekilde yeniden yapılandırılamamasının, sürecin diğer handikapları arasında olduğunu belirtti.

Söyleşinin sonunda Anesa, XR teknolojilerinin eğitimdeki geleceğine dair önemli noktalara dikkat çekti. Anesa, XR teknolojilerinin donanım ve yazılım açısından giderek daha erişilebilir hâle gelmesinin beklendiğini belirtti. Yapay zekâ destekli kişiselleştirilmiş öğrenme sistemleriyle entegrasyonunun, öğrencilere bireyselleştirilmiş deneyimler sunabileceğini ifade etti. Ancak bu süreçte pedagojik bir çerçevenin oluşturulması gerektiğinin altını çizdi: “Yalnızca etkileyici görsellerin bulunduğu sanal ortamlarda bulunmak, tek başına anlamlı bir öğrenme sağlamıyor; asıl mesele teknolojinin hangi bağlamda, nasıl ve hangi amaçlarla kullanıldığıdır.” Son olarak Anesa, genişletilmiş gerçekliğin eğitim dünyasında yalnızca bir teknoloji değil, aynı zamanda yeni bir yaklaşım anlamına geldiğini vurguladı. Bu değişimin değer kazanabilmesi için pedagojik hedeflerin netleşmesi, teknolojinin bu hedeflerle uyumlu hâle getirilmesi ve tüm paydaşların bilinçli katılımıyla desteklenmesi gerektiğini belirterek eğitimde XR'nin geleceğinin bu dengeyi kurabilme kapasitesine bağlı olduğunu ifade etti.

MERİTOKRASİDEN KARŞILIKLI SORUMLULUĞA: PROF. YONG ZHAO'DAN EĞİTİMİN AMACINA YENİ BİR BAKIŞ

Enstitü Sosyal, “Dünyadan Yansımalar” serisinin 18 Eylül'deki programında, eğitim psikolojisi alanında dünyaca tanınmış isimlerden, Kansas Üniversitesinden Prof. Yong Zhao'yu konuk etti. Yong, “Meritokrasiden Karşılıklı Sorumluluğa: Eğitimin Amacını Yeniden Tanımlamak” başlıklı sunumunda, eğitimde sadece sınav başarılarına dayanan meritokrasi anlayışının yerine, bireylerin özgün insani yönlerine odaklanan ve karşılıklı sorumluluğu

teşvik eden insan merkezli bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiğini vurguladı.

Çevrim içi gerçekleşen söyleşide Prof. Yong, “meritokrasi”nin başlangıçta İngiliz eğitim sistemini hicvetmek amacıyla literatüre girmiş bir kavram olduğunu, ancak zamanla birçok ülkede liyakat esaslı bir yönetim anlayışını tanımlamak için kullanılmaya başlandığını hatırlattı. Meritokrasinin yalnızca sağlıklı bir rekabeti teşvik etmekle kalmayıp kaynakları bazılarına tahsis ederken diğerlerini dışladığını, öğrenciler arasındaki eşit olmayan başlangıç koşullarını dikkate almadığını ve nihayetinde bireysel tatmin ile toplumsal ilerlemeyi engellediğini ifade etti. Eğitimin, insanların birbirine bağımlı olma yaklaşımı yerine, her öğrencinin özgün yeteneklerini geliştirmeyi ve bunları gerçek dünya sorunlarının çözümüne katkıda bulunmak için kullanmayı amaçlaması gerektiğini savundu.

Prof. Yong yalnızca eğitimin değil, toplumun genel işleyiş biçiminin de yeniden tanımlanması gerektiğini belirtti. Yong, “İnsanlar tutkularını ve yeteneklerini sadece kendi yararlarına değil, başkalarına destek olmak için de kullanıyor; bu karşılıklı dayanışma da yeni dönemin temel değerlerinden biri olarak öne çıkıyor.” dedi. Yapay zekâ çağının, bireyleri sınav skorları ya da standart başarı kriterlerinden çok, özgün insani yönleriyle değerlendiren bir toplum ve ekonomi anlayışına zemin hazırladığını vurguladı. Bu dönüşümün, bireylerin artık birbiriyle rekabet etmek yerine birlikte üretip öğrenmelerini teşvik ettiğine dikkat çekti.

SON YAYINLARIMIZ

Politika Notu

Verinin Dili

Dünyadan: Araştırma Gündemi

Dünyadan: Eğitim Gündemi

Dünyadan: Yapay Zekâ Gündemi

İki Nokta

Podce**st**

Araştırma Raporu

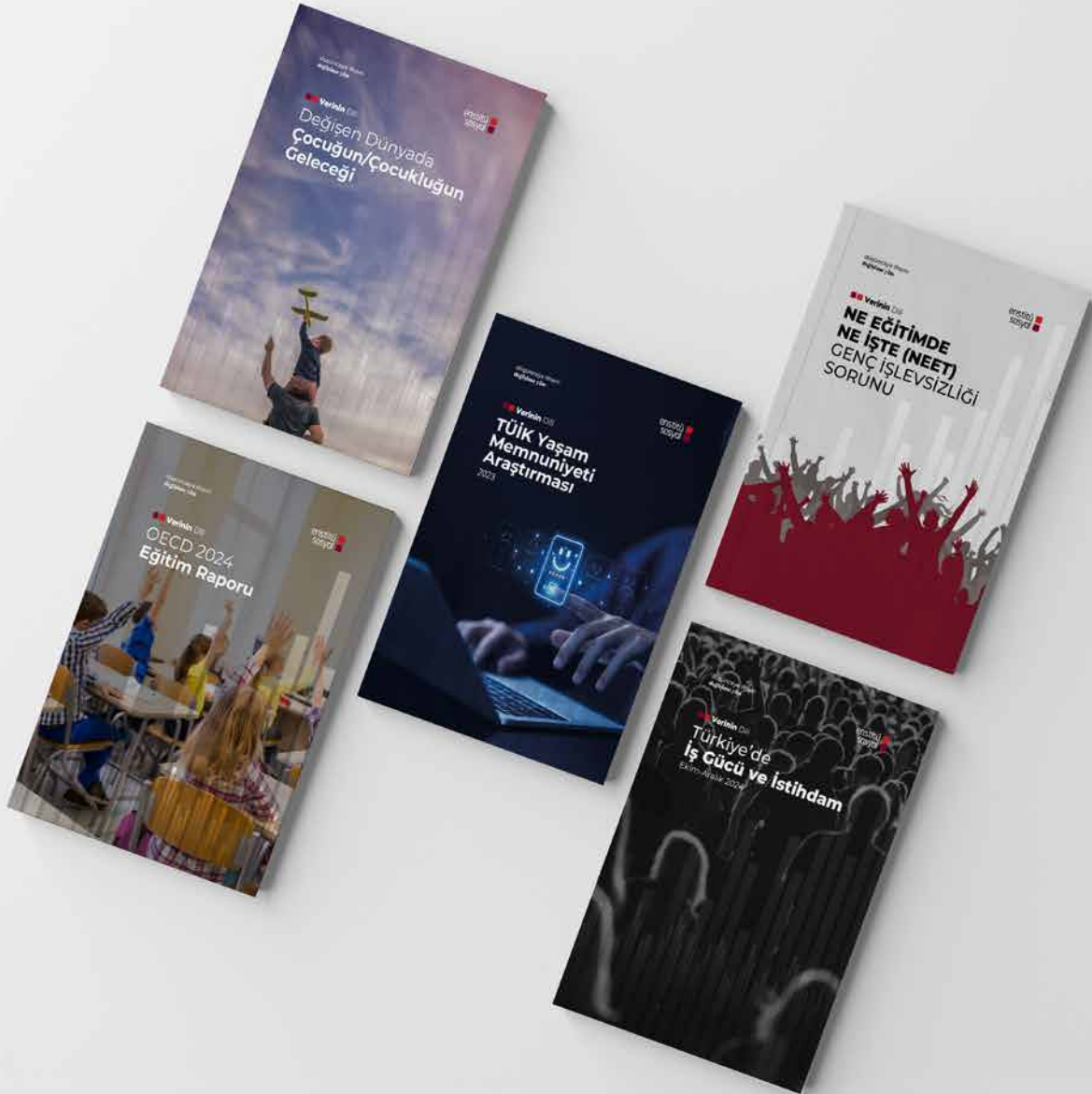

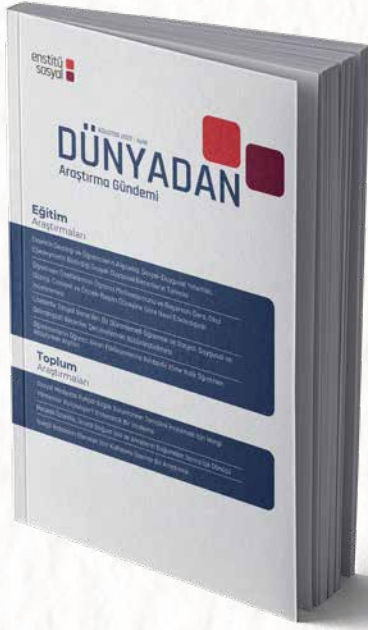
Lise Eğitiminin Geleceği: Değişim Talepleri ve Politika Önerileri

Eğitim sistemleri, akademik donanım kazandırmakla birlikte sosyal, duygusal, psikomotor ve mesleki gelişim alanlarında da kişinin bütüncül gelişimine katkı sağlamayı amaçlamalıdır. Türkiye’de lise eğitiminin mevcut görünümü, gençlerin değişen gelişim ihtiyaçlarına ve ilgilerine yanıt verebilmek adına bir dönüşüme ihtiyaç duymaktadır. Zorunlu eğitimin süresi, müfredat ve ders programları, sınav merkezlik ve rehberlik hizmetlerinin mevcut kapsamı gibi unsurlar, zaman zaman öğrenme süreçlerinde sınırlılıklar yaratabilmektedir. Öğretmenlerin artan sorumlulukları doğrultusunda karşılaştıkları bazı uygulama zorlukları da tartışmanın boyutunun genişlemesini gerektirmektedir. Bu nedenle lise eğitiminin, farklı lise türlerinin ihtiyaçlarını gözetken, rehberlik temelli ve esnek bir yapıya kavuşması yönünde yürütülen çalışmalar önem arz etmektedir. Enstitümüz araştırmacıları Turgay Öntaş, Münibe Zeynep Yılmaz, Fatma Betül Karalı Impram’ın kaleme aldığı “Lise Eğitiminin Geleceği: Değişim Talepleri ve Politika Önerileri” adlı rapor, söz konusu dönüşüm ihtiyacına dair durumu anlamak ve bu alanda yapılabilecek iyileştirme olanaklarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiş saha araştırmasını ve ilgili çalıştayların çıktısını kapsıyor. Araştırma, farklı lise türlerinden öğretmenler ve öğrencilerle yürütülen odak grup görüşmeleri ile geniş katılımlı paydaş toplantılarına dayanıyor. Eğitim süreçlerine dair ihtiyaçların esneklik ve yönlendirme temelli bir anlayışla ele alınması gerektiğine yönelik bulgular, bu çalışmanın temelini oluşturuyor.

Verinin Dili

Veriler bize ne anlatır? Enstitü Sosyal, istatistiki veriler sunan araştırmalardan derleyerek hazırladığı “Verinin Dili” serisiyle, toplumsal gelişim ve değişim dinamiklerine ışık tutmaya devam ediyor. Bu seride, güncel ve çarpıcı veri setlerinin sunduğu ham verileri paylaşmakla kalmıyor, grafik ve tablolar eşliğinde veriyi analiz ediyor, anlamlandırıyor, toplumsal eğilimleri tartıyoruz.

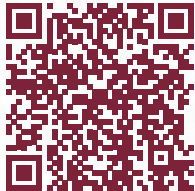
Dünyadan Araştırma Gündemi

Eğitim ve toplum bilimleri alanında küresel düzeyde gerçekleşen bilimsel ilerlemeleri yakından takip etmek ve bu bilgileri Türkiye'deki eğitimciler ve araştırmacılarla paylaşmak amacıyla "Dünyadan Araştırma Gündemi" isimli bir bülten serisi yayımlıyoruz. Aylık olarak yayımlanan bülten, TÜBİTAK'ın Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik Programı (UBYT) tarafından desteklenen, alanında öncü dergilerin seçkin makalelerini derleyip özetleyerek sizlere

sunuyor. Her sayıda öncelikle ilgili dergi tanıtılıyor, ardından dünya genelindeki eğitim bilimleri alanında yankı uyandıran, en çok okunan ve en çok atıf alan makalelere yer veriliyor. Bülten, Türkiye'deki eğitim ve akademik toplulukların uluslararası arenada ilgi çeken bilimsel gelişmelerden haberdar olmalarını sağlamakla kalmayıp bu bilgilerin eğitim politikaları ve uygulamaları üzerindeki etkilerini tartışma imkânı da sunuyor.

- Baba Katılımı ve Baba-Çocuk İlişki Kalitesi: Nesiller Arası Bir Bakış Açısı
- Üniversite Öğretim Üyelerinin İkinci Çocuk Doğurma Niyetlerini Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma - Jinan Örneği
- İsveçli Babaların Ebeveyn İzni Kullanımı Üzerine Bir Araştırma
- Erken Dijital Deneyim, 0-12 Yaş Arası Çocuk Beynini Nasıl Şekillendiriyor?
- Ailenin Sosyoekonomik Düzeyi ile Çocuğun Yürütücü İşlevleri Arasındaki İlişki: Çocuk Rutinlerinin Aracı Rolü
- Ailede Kümülatif Sosyodemografik Riskler ve Okul Öncesi Çocuklarda Dil Becerilerinin Gelişimi: Evde Okuryazarlık Ortamının Aracı Rolü

Okumak için tarayın

Dünyadan Eğitim Gündemi

Eğitim dünyasındaki gelişmeleri yakından takip etmek isteyenler için “Dünyadan Eğitim Gündemi” adlı yayınımla, her hafta küresel eğitim gündemini sizlere sunuyoruz. Bu yayın, dünyadaki eğitim politikaları, müfredat değişiklikleri, yapay zekâ ve dijital eğitim teknolojileri gibi konulara odaklanarak eğitim alanındaki son gelişmeleri özetliyor. Her sayımızda, dikkat çeken haberleri derleyip eğitimcilerin ve karar vericilerin faydalanabileceği küresel bir perspektif sunuyoruz. “Dünyadan Eğitim Gündemi” ile dünya çapında gerçekleşen yenilikleri ve tartışmaları yakından takip ederek Türkiye’deki eğitimciler için ufuk açıcı bir kaynak olmayı hedefliyoruz.

- Çin Geleneksel Sınav Kültürünü Değiştirmeye Çalışıyor
- Finlandiya’da Azalan Doğumlar Okulları Kapanma Noktasına Getiriyor
- Almanya’da Gençler Arasında Eğitim Uçurumu Büyüyor
- Rapor: Öğrenci Katılımı Öğrenmenin Anahtarı
- İrlanda’da Telefon Yasağı Yerine Dijital Eğitim Çağrısı
- İngiltere’de Çocuklar Okula Temel Beceriler Olmadan Başlıyor
- Pandemi Sonrası Yeni Trend: Sanal Öğretmenlik
- ABD’de Öğretmenler “Eşitlikçi Not Verme” Sistemine Karşı Çıkıyor
- Ev ve Topluluk Temelli Erken Eğitim Çocukların Gelişimini Hızlandırıyor
- Pekin’de Okullarda Yapay Zekâ Eğitimi Başladı
- İsveç’te Okullarda Cep Telefonu Yasağı Geliyor
- Avustralya’da Öğretmenler Şiddetli Stres Altında
- Yeni Zelanda’da Okul Müdürleri Eğitim Reformuna Karşı Çıkıyor
- AB, Çocukların Dijital Güvenliğini Güçlendirmek için Yeni Önlemler Alıyor
- Almanya’da Ebeveynler Geleceğe Karamsar Bakıyor
- İrlanda’da Okul Devamsızlığı Endişe Veriyor

Okumak için tarayın

Dünyadan Yapay Zekâ Gündemi

“Dünyadan: Yapay Zekâ Gündemi”, yapay zekânın eğitimden hukuka, ekonomiden sağlığa, kamu yönetiminden yaratıcı endüstrilere kadar uzanan etkilerini ve bu alanlardaki dönüşümleri bütüncül bir bakışla ele alıyor. Her sayıda, Avrupa’dan Amerika’ya, Asya’dan Ortadoğu ve Baltık ülkelerine kadar uzanan örneklerle, devletlerin ve kurumların yapay zekâya yönelik stratejik adımları ve regülasyon çalışmalarına yer veriliyor. Ayrıca yapay zekânın yükselişiyle beraberinde gelen “generative AI (üretken yapay zekâ)” ve “agentic AI (özerk yapay zekâ sistemleri)” gibi yapay zekâ literatürüne dair gelişmeler derleniyor. Bülten, yapay zekâ alanındaki küresel eğilimleri ve yenilikçi uygulamaları yakından takip etmek isteyenlere güncel bir kaynak sunarak yapay zekâ okuryazarlığının gelişimine katkı sağlıyor.

- Yeni İş Modeli: Yapay Zekâ Filolarını Yönetmek
- Youtube, Yapay Zekâ Kullanarak Kullanıcıların Videolarına Müdahale Ediyor
- Malezya’da Dünyanın İlk Yapay Zekâ Destekli Bankası Kuruldu
- Yapay Zekâ ile Makale Yazmak Fikir İntihali Sayılır mı?
- Çin, Yapay Zekâ Alanında İş Birliği için Yeni Bir Uluslararası Kuruluş Öneriyor
- Google’ın YZ Özetleri Haber Sitelerinin Tıklanma Oranlarını Yarıdan Fazla Azaltıyor
- Yapay Zekâ Kullanımı Doktorların Kritik Becerilerini Zayıflatabilir
- Bilişsel İşletmeler ve Agentic AI: Yapay Zekânın Yeni Dönemi
- Yapay Zekâ Doğru Kullanılırsa Akademiyi Demokratikleştirebilir
- Çin, Yapay Zekâ Yayınlarında Dünyada İlk Sırada
- “Daha Bilgili Öteki” Olarak Üretken Yapay Zekâ
- Yapay Zekâdan Olumlu İnceleme Almak için Makalelere “Görünmez Talimat” Ekleniyor

Okumak için tarayın

İki Nokta

Enstitü Sosyalin web sitesinde her hafta yayımlanan “İki Nokta” yazıları, yerel ve küresel sorunlara dair farklı perspektifler sunuyor. Alanında uzman yerli ve yabancı yazarların kaleme aldığı bu yazılar, eğitimden toplumsal değişime, uluslararası ilişkilerden teknolojinin etkilerine kadar geniş bir yelpazede güncel konuları ele alıyor. Son dönemde yayımlanan yazılarda, eğitimin dekolonizasyonu, öğrenme süreçlerine dair yaklaşımlar, dijitalleşme ve aile, müzakere dinamiği gibi pek çok güncel ve yapısal mesele değerlendirildi.

Gündeme dair önemli tartışmaları kaçırmamak için “İki Nokta” yazılarımızı takip edin!

Barajların Ötesinde: Doğal Kaynakların Yönetiminde Yeni Bir Müzakere Dili - Sefer Soydar

Bir Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler Nasıl Gezilir? - Refika Angkasa

İklim Krizi, Sömürgecilik ve Dekolonizasyon - Alp Eren Topal

Ateş Altında Tanıklık: Ayşenur Ezgi Eygi'nin Katledilişinin Ardından - Helen O'Sullivan

Eğitimin Dekolonizasyonu Üzerine I- II - III - İpek Coşkun Armağan

İletişim Krizinden Toplumsal Dönüşüme: Dijital İçerikler ve Aile - Nursen Tekgöz

Yeni Nesil Ebeveynlik Sanatı: Dijital Ebeveynlik - Fatma Betül Karalı

Antinatalist Politikaların Demografik Dönüşüm Üzerindeki Etkisi - Rumeysa Hafızoğlu

“Tam Kültürün” Peşinde Bir Eğitim ve Şahsiyet İnşası - Orhan Gazi Gökçe

Öğrenmeyi Öğrenirsek Ne Değişir? - Fatma Betül Ercan

Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme için Doğru Karar Vakti - Turgay Öntaş & İpek Coşkun Armağan

Anlamdan Anlaşmaya: Müzakerenin Sessiz Kodları - Leyla Erdal

Enstitüyü İzleyin

Mevcut Eğitim Anlayışının ve Batı Merkezli Bilgi Akışının Dışına Nasıl Çıkılabilir?

Enstitü Kitaplığı: 19.Yüzyılda Gelişen Disiplinler ve Teorik ile Bugünü Okuyabilir Miyiz?/"Sosyal Bilimleri Açın"

**Sömürgecilik Bitti Mi? Sömürgeciliğin Kodları İle
Düşünüyor Olabilir Miyiz?**

**Enstitü Kitaplığı: Çocuğunuzun İnternetteki Güvenliği
Konusunda Endişeleriniz Var Mı?/"Dijital Dünyada
Ebeveynlik"**

Enstitüyü Dinleyin

Eğitim, toplum ve ekonomi alanlarında derinlemesine sohbetlere ev sahipliği yapan “Enstitü Sosyal Podcast”, alanında uzman konuklarıyla dikkat çekiyor. Psikologlardan pedagoğlara, eğitim bilimcilerden akademisyenlere uzanan geniş bir yelpazede konuk ağırlayan podcast, dinleyicilere kapsamlı ve nitelikli içerikler sunmayı amaçlıyor.

Podcast serisinde özellikle dijitalleşme ve dijital dönüşüm konuları öne çıkarken öğrenme merkezli yaklaşımlar, çağdaş eğitim teorileri, yeni nesil öğrenme ve öğretme stratejileri de ele alınıyor. Konukların uzmanlıkları doğrultusunda ebeveynlik yaklaşımlarına da yer verilen bölümlerin yanında, dijital bağımlılıklar ve çocuk gelişimi gibi güncel ve önemli konular da kapsamlı biçimde değerlendiriliyor.

Enstitünün çalışma alanlarıyla örtüşen bu yayınlar, sadece akademik değil, aynı zamanda pratik ve yaşamla doğrudan bağlantılı bakış açıları sunuyor. Eğitim politikalarından bireysel öğrenme stillerine, toplum yapısındaki dönüşümden aile içi dinamiklere kadar geniş bir perspektifle hazırlanan içerikler, hem profesyonellerin hem de meraklı dinleyicilerin ilgisini çekiyor.

Vygotsky ve Eğitim Kuramı

Enstitü Sosyal

+ Kaydet

15 15

...

▶

Dijital Kumar Bağımlılığı

Enstitü Sosyal

+ Kaydet

15 15

...

▶

Çocukların Dijital Ortamda Korunması İçin Hangi Yasal Adımlar Atılmalı?

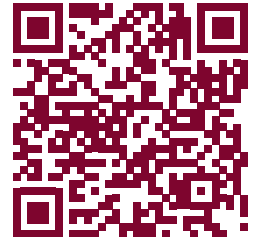
Enstitü Sosyal

+ Kaydet

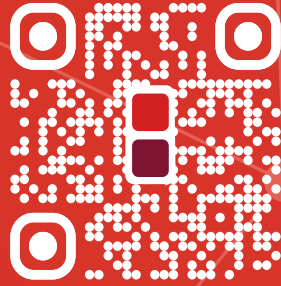
15 15

...

▶

SOSYAL MEDYADA BİZİ TAKİP EDİN

@enstitusosyal_

@EnstituSosyal

Enstitü Sosyal

@enstitusosyal_

Enstitü Sosyal

www.enstitusosyal.org

düşünceye ilham değişime yön